

RECENZJA

**pracy doktorskiej mgr Anety Czech, sporządzona w związku
z przewodem doktorskim w dyscyplinie artystycznej – dyrygentura, wszczętym
przez Radę Wydziału Edukacji Muzycznej Akademii Sztuki w Szczecinie.**

Zlecaniodawca recenzji

Akademia Sztuki w Szczecinie, Wydział Edukacji Muzycznej, pismo z dnia 19.06.2018 roku. Zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789 ze zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19.01.2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. z 2018 poz. 261).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Edukacji Muzycznej Akademii Sztuki w Szczecinie z dnia 12.06.2018 roku w sprawie powołania mojej osoby na recenzenta oraz do składu komisji doktorskiej w przewodzie doktorskim **mgr Anety Czech** w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej dyrygentura.

Przesłana przez Dziekana Wydziału Edukacji Muzycznej Akademii Sztuki w Szczecinie praca doktorska (dzieło artystyczne na nośniku DVD oraz opis dzieła) jak również dokumentacja przewodu doktorskiego spełniają formalne wymagania ustawy z dnia 14.03.2003 roku art. 11 i 13 ust., oraz § 1 i 4 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19.01.2018 roku w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzenia czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora tekst jednolity (Dz. U. z 2018, poz. 261).

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani **mgr Aneta Czech** jest absolwentką Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Studia na Wydziale Instrumentalno-Pedagogicznym w Białymstoku (kierunek: edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej)) ukończyła w 2013 roku, uzyskując dyplom magistra sztuki z wynikiem bardzo dobrym z wyróżnieniem.

Swoje kwalifikacje zawodowe podnosiła na Podyplomowych Studiach Chórmistrzostwa i Emisji Głosu na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, które ukończyła z wyróżnieniem w 2016 roku. Systematycznie doskonaliła również swój warsztat pedagogiczny i artystyczny oraz poszerzała wiedzę z zakresu chóralistyki uczestnicząc w 23 warsztatach, seminariach i sympozjach dla dyrygentów i nauczycieli śpiewu.

Pięciokrotnie prowadziła warsztaty wokalnie-aktorskie oraz brała udział w pracach jury pięciu przeglądów i festiwali muzycznych w Białymstoku.

W 2011 roku Doktorantka została zatrudniona jako nauczyciel muzyki, plastyki i zajęć artystycznych w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku oraz jako dyrygent Chóru Publicznego Gimnazjum nr 32 w Białymstoku. Jako nauczyciel stworzyła swój autorski program nauczania zajęć artystycznych. Od 2011 roku w ramach własnej działalności, prowadzi również indywidualne lekcje śpiewu estradowego.

Działalność artystyczna Doktorantki oscyluje głównie wokół prowadzonego przez nią Chóru Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku, którego jest dyrygentką od 2011 roku do chwili obecnej.

Owoce tej działalności jest 96 koncertów samodzielnie dyrygowanych, oraz 6 nagród zdobytych na konkursach i festiwalach chóralskich w kraju:

- **Złote Pasma i wyróżnienie specjalne** za ekspresję muzyczną połączoną z ruchem ciała w Konkursie Chórów REGIONÓW PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO Projektu Akademia Chóralna – Śpiewająca Polska 2018 w Kościele pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Białymstoku (2018) – zasięg międzywojewódzki
- **Srebrny Dyplom** w I Ogólnopolskim Konkursie Muzyki Sakralnej *Nadzieja w Chórze* w Tykocinie (2018)
- **Srebrny Kamerton** podczas XXXVII Ogólnopolskiego Konkursu Chórów A Cappella Dzieci i Młodzieży (2017)
- **Złote Pasma** w Przeglądzie Chórów Regionu Białystok Projektu Akademia Chóralna – Śpiewająca Polska (2017) – zasięg międzywojewódzki, warmińsko-mazurskie i podlaskie,
- **III miejsce** w XXII Międzynarodowym Konkursie Kolęd i Pastorałek im. Ks. Kazimierza Szwarlika w Będzinie (2016)
- **Srebrne Pasma** w Przeglądzie Chórów Regionu Białystok Projektu Akademia Chóralna – Śpiewająca Polska (2015) – zasięg międzywojewódzki, warmińsko-mazurskie i podlaskie,

Należy nadmienić, iż Doktorantka pełni również funkcję dyrygenta – asystenta w Chórze Kameralnym *Con Spirito* przy Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku (dawniej Chór Wyższej Szkoły Administracji Publicznej), z którym współpracowała wcześniej jako chórzystka. Dopelnieniem pracy artystycznej Doktorantki jest Jej uczestniczenie w różnych projektach muzycznych jako wokalistki oraz udział w nagraniu 3 płyt CD, w których wykonywała partie solowe.

W 2014 roku otrzymała Nagrodę Przewodniczącego Rady Miasta Białystok dla nauczycieli – Animatorów kultury za działalność kulturalną prowadzoną w jednostkach oświatowych oraz Nagrodę Dyrektora Szkoły z okazji Dnia Edukacji Narodowej za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej. W 2015 roku została nominowana do udziału w plebiscycie Kuriera Porannego Belfer 2015 roku.

Główny nurt działalności artystycznej i powstały w jej wyniku dorobek jest ściśle związany z chóralistyką i to zarówno w sensie wykonawczym jak i dydaktyczno-organizacyjnym.

Przeglądając przedstawione do zrecenzowania materiały dokumentujące dorobek kandydatki na stopień doktora sztuki, muszę stwierdzić, że jest on wszechstronny.

Przedstawiona w dokumentacji bogata działalność artystyczna, pedagogiczna, naukowa i organizacyjna Doktorantki dowodzi jej niezwyklej aktywności, kreatywności w tworzeniu kultury w szerokim tego słowa znaczeniu. Ową działalność oceniam wysoko i stwierdzam, iż spełnia wymagania art. 11 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Zgodnie z wymogami art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. oraz par.5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. mgr **Aneta Czech** przedstawiła pracę doktorską w formie dzieła artystycznego zapisanego elektronicznie na płycie DVD pt. *Dekalog*, którym jest nagranie utworów współczesnych kompozytorów polskich XX i XXI w. Nagrania dokonano w dniu 21 października 2018 roku podczas koncertu w kościele pw. Św. Kazimierza Królewicza w Białymstoku.

Drugą część pracy doktorskiej stanowi praca pisemna (opis dzieła artystycznego) na temat: **„Muzyczny obraz wybranych modlitw codziennych we współczesnej polskiej literaturze chóralnej w interpretacji chóru młodzieżowego”**.

Wykonawcami nagranych koncertów byli:

Chór Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku

Chór Kameralny *Con Spirito* przy Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku

Dorota Pietruczuk-Kalinowska – mezzosopran

Maciej Dziemiańczuk - tenor

Damian Sorota – organy

Ernest Kamil Sienkiewicz, Arek Grygo – instrumenty klawiszowe

Adrian Woronowicz – instrumenty perkusyjne

Karol Sypytkowski – gitara basowa

Michał Kalinowski – saksofon

Aneta Czech – dyrygent

Należy nadmienić, iż koncert był jednocześnie koncertem jubileuszowym z okazji X-lecia działalności Chóru Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku.

Koncert składał się z dwóch części podzielonych ze względu na rodzaj aparatu wykonawczego.

W części pierwszej wykonano trzy utwory wokalne a cappella oraz jeden z towarzyszeniem organów: Beaty Sibrecht *Ojcze nasz*, Tadeusza Szeligowskiego *Ave Maria*, Jana Krutula *Angele Dei* (*prawykonanie*), Piotra Grinholca *Symbolum Apostolorum* (*prawykonanie*).

Część druga, wyłącznie wokально-instrumentalna obejmowała 11 utworów wchodzących w skład jednej większej kompozycji Ernesta Kamila Sienkiewicza *Dekalog* (*prawykonanie*).

Każda forma muzyczna to również wyzwanie dla wykonawców, a w szczególności dla dyrygenta jako odtwórcy i głównego kreatora muzyki. Można w tym miejscu zadać pytanie, co zadecydowało o wyborze przez dyrygentkę tych utworów i odnieść się do pracy pisemnej mgr Anety Czech, która pisze „(...)Dokonana przez autorkę selekcja materiału do pracy nie była przypadkowa. Wybrano utwory, które cechuje różnorodność stylu, podmiotu wykonawczego oraz formy muzycznej. Wśród nich znalazły się kompozycje w języku łacińskim, polskim oraz angielskim. Teksty modlitw zaczerpnięto z Katechizmu Kościoła Katolickiego i Ksiąg Starego Testamentu. Bogactwo artystyczne, jakie niesie ze sobą twórczość polskiej literatury chóralnej kompozytorów młodego pokolenia stanowiło inspirację do wyboru niniejszego repertuaru(...)”.

W pierwszej części koncertu wystąpił Chór Żeński Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku oraz Damian Sorota – organy.

Koncert rozpoczął utwór Beaty Sibrecht *Ojcie nasz*, jako pieśń błagalna, chwaląca wspaniałość Boga. Kompozycja, w której należy oddać dużą wyrazowość treści słownej została wykonana dobrze, choć dało się odczuć pewne niedointonowanie dźwięku w sopranie II podczas wykonywania tego utworu (takty 10-12). Spowodowane to było najprawdopodobniej tremą i nie do końca osiągniętą przez zespół koncentracją po wejściu do prezbiterium kościoła. Pomimo tych drobnych usterek utwór wprowadził słuchaczy w modlitewny nastrój, stosowny do semantyki śpiewanego tekstu modlitwy, poprzez dobrze realizowane płaszczyzny dynamiczne i stopliwość brzmienia chóru.

Ave Maria Tadeusza Szeligowkiego to kolejna kompozycja, która zabrzmiała w pierwszej części koncertu a skomponowana została w 1943 roku podczas pobytu kompozytora w Wilnie. Odniosłem bardzo dobre wrażenie słuchając tego utworu w wykonaniu zespołu żeńskiego. Dyrygentka uzyskała wyrównane brzmienie a poszczególne frazy popłynęły energią każdej grupy głosowej w zespole, które wyprowadzała płynnym ruchem dłoni. Zapisane przez kompozytora w takcie 13 *avivando cresc. poco a poco* w moim odczuciu można byłoby bardziej uwidocznić podczas wykonywanego utworu. Być może było to zamierzeniem dyrygentki, która chciała uzyskać inne brzmienie, w dostojniejszym tempie, a przez to wydobyć we wspomnianym fragmencie odpowiedni wyraz artystyczny. W takcie 23 dało się również odczuć minimalną nierówność w akordzie h-moll na słowie *Amen*. Nie wpłynęło to jednak niekorzystnie w całości na odbiór tej kompozycji.

Kolejnym utworem bardzo dobrze wykonanym przez młodych artystów to czterogłosowe *Angele Dei* Jana Krutula. Było to zarazem jego prawykonanie. Jak pisze Aneta Czech w swojej pracy „(...) *Pomysł na powstanie analizowanej wersji Angele Dei* zrodził się z prośby autorki niniejszej rozprawy o uproszczenie i ograniczenie fakturalne piątej części kompozycji cyklicznej pt. *Anioły*, tak aby dostosować ją do możliwości wykonawczych większości zespołów jednorodnych(...) *Utwór Jana Krutula jest kompozycją wyjątkową, gdyż twórca dzięki zastosowaniu akordów wzbogaconych dodatkowymi składnikami, takimi jak sekunda, kwarta czy seksta i stosunkowo niewielkiemu ambitusowi uzyskał pełnię brzmienia(...)*”.

Dyrygent podejmujący się pierwszego wykonania nowo opracowanego utworu musi mieć świadomość ogromnej odpowiedzialności za stworzenie i zaprezentowanie takiego kształtu dzieła, dzięki któremu ukazana zostanie jego autentyczna wartość. Nagromadzenie w tym utworze wielu trudności związanych z rytmiką, harmonią, dynamiką, artykulacją czy frazowaniem, stawia wykonawcom wysokie wymagania. Na szczególną uwagę zasługuje dobrze przygotowany do wykonania tej kompozycji aparat wykonawczy. Odniosłem bardzo pozytywne wrażenie słuchając tego utworu w wykonaniu zespołu z Białegostoku. Doktorantka uwypukliła duże różnice dynamiczne, dobrą dykcję i właściwe tempo w wykonaniu tego utworu oraz uzyskała pięknie brzmiące pianissima w głosach żeńskich.

Należy podkreślić dużą muzykalność chóru, która wprowadziła słuchacza w nastrój pełen zadumy i kontemplacji. Początkowy dźwięk d¹ we wszystkich głosach tej kompozycji, który zabrzmiał trochę nierówno oraz minimalna usterka intonacyjna w głosie sopranu I w takcie 33 na dźwięku g¹ nie wpłynęły negatywnie na odbiór tego utworu.

Ostatnią prezentacją pierwszej części koncertu było prawykonanie utworu *Symbolum Apostolorum* współczesnego polskiego kompozytora Piotra Grinholca.

Kompozycję tę wykonał dwugłosowy chór z towarzyszeniem organowym. Akompaniament organowy realizował młody białostocki organista Damian Sorota. Utwór ten, zawierający w sobie cały szereg myśli, odczuć, napięć i nastrojów, zabrzmiał niezwykle interesująco pod względem muzycznym. Podczas słuchania tej kompozycji odczuwało się dobrą gradację dynamiczną oraz płynne „romantyzujące” prowadzenie frazy. Dyrygentka osiągnęła bardzo dobre brzmienie, wydobyła odpowiedni nastrój i charakter, zadbała o czystość intonacyjną i dobrą dykcję. Warstwa melodyczno-harmoniczna utworu oraz tworzenie napięć dynamicznych przez chór i organy ukazały piękno i bogactwo brzmieniowe tej kompozycji. Chór bardzo dobrze reagował na rękę dyrygentki. Wchodził pewnie po każdym fragmencie wykonywanym przez organy, choć można było momentami odczuć pewien dyskomfort w jego odbiorze, którym nie zawsze była wyrównana synchronizacja tempa pomiędzy chórem a organami (takty 11-13). Mimo to, utwór mógł się podobać, czego dowodem była reakcja słuchaczy.

Podsumowując prezentację dzieł pierwszej części koncertu, należy stwierdzić, że kompozycje te wypadły dobrze i ukazały duże możliwości drzemiące w chórze. Jestem przekonany, że główne działania dyrygenta podczas pracy nad tymi utworami, dotyczyły przede wszystkim zgrania oraz zestrojenia wszystkich chórzystów. Mgr Aneta Czech dyrygowała zespołem z wielkim zaangażowaniem, wykazując dobre opanowanie repertuaru i znakomity kontakt z wykonawcami. Operowała w swobodny sposób gestykulacją przemyślaną, oszczędną a zarazem w pełni skuteczną.

Drugą część koncertu wypełniło dzieło białostockiego kompozytora Ernesta Kamila Sienkiewicza **Dekalog**. Przed publicznością pojawił się ponownie Chór Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku, Chór Kameralny *Con Spirito* przy Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku oraz soliści Dorota Pietruczuk-Kalinowska – mezzosopran oraz Maciej Dziemiańczuk – tenor. Solistom i chórom towarzyszył zespół instrumentalny w składzie: Ernest Kamil Sienkiewicz i Arek Grygo – instrumenty klawiszowe, Adrian Woronowicz – instrumenty perkusyjne, Karol Sypytkowski – gitara basowa oraz Michał Kalinowski – saksofon. Całością dyrygowała Aneta Czech.

Doktorantka w swojej pracy pisze „(...)W Dekalogu E.K. Sienkiewicz poza powszechnie znanym tekstem *Dziesięciu przykazań* wykorzystał również rozważania na ich temat pochodzące z *Katechizmu Kościoła Katolickiego* oraz wplótł cytaty z ksiąg *Starego i Nowego Testamentu*. Użył również swoich autorskich słów(...)Kompozycja utrzymana jest w stylu muzyki *modern gospel* oraz *praise and worship*(...)”.

Utwór ten składa się z 11części: Wstęp, LOVE, Przykazanie pierwsze, Przykazanie drugie, Przykazanie trzecie, Przykazanie czwarte, Przykazanie piąte, Przykazanie szóste, Przykazanie siódme, Przykazanie ósme, FINAL – Przykazanie dziewiąte i dziesiąte. Każda z części opisuje muzycznie kolejne przykazanie i jest samodzielną zamkniętą całością, każda tworzy specyficzny odrębny koloryt wokально-instrumentalny oraz indywidualny nastrój danego przykazania. Różnorodność napięć i nastrojów w całym przebiegu emocjonalnym łączy i zspala ekspresja sakralna. Charakteru kompozycji nadają dynamiczne, rytmiczne, czasami oparte na ostinatowych rytmach melodie. Kompozytor rozbudował zespół instrumentalny do aparatu, który swoim składem wzbogacił brzmienie wykonywanych części *Dekalogu*. Partie instrumentalne najczęściej tworzyły akompaniament stanowiący tło dla kontrastujących z nimi partii wokalnych.

Nagromadzenie w tym utworze wielu trudności związanych z rytmiką, zmiennym metrum, akcentacją, harmonią, artykulacją czy prozodią słowa, stawia wykonawcom wysokie wymagania. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo dobrze przygotowany do wykonania tego utworu chór. Aparat wykonawczy okazał się w rękach dyrygentki zdyscyplinowanym i sprawnym kolektywem artystycznym, realizującym Jej założenia interpretacyjne. Nie zagłębiając się szczegółowo trzeba uznać walory tego wykonania. Chór nie raził statycznością, lecz wprost przeciwnie, był dość ruchliwy i posłuszny w kształtowaniu właściwego obrazu dźwiękowego poszczególnych części.

Na uwagę zasługuje bardzo dobrze grający i akompaniujący zespół instrumentalny, który umiejętnie współdziałając z chórem i solistami sprawił, iż utwór mógł podobać się słuchaczom. Soliści wykonali swoje partie z wielkim zaangażowaniem i muzykalnością, choć w niektórych częściach dały się zauważyć usterki intonacyjne.

Podsumowując wykonanie tego dzieła należy stwierdzić, iż cały zespół stanął na wysokości zadania. Dyrygentka zwracała uwagę na dramaturgię tekstu słownego. Cały utwór zrealizowany został przez dyrygentkę z wielką dbałością o szczegóły, z zachowaniem właściwych temp oraz dynamiki stawiającej, we fragmentach wokarno-instrumentalnych partię śpiewaną na pierwszym planie. Była czujna w utrzymywaniu odpowiednich relacji dźwiękowych między chórem a zespołem instrumentalnym oraz starała się utrzymywać właściwą pulsację przy pomocy zróżnicowanej techniki manualnej. Pokazała, że jest dyrygentką dojrzałą, ciągle rozwijającą się i poszukującą jak najlepszych rozwiązań artystycznych. Realizując wykonanie *Dekalogu* dała dowód dużego doświadczenia w zakresie prowadzenia tego rodzaju muzyki.

Reasumując – ogólne wrażenie artystyczne należy ocenić bardzo pozytywnie i uznać za sukces Doktoranta. Wykonanie wszystkich 5 kompozycji, które traktowane były jako *Dzieło artystyczne* w ramach przewodu doktorskiego oceniam bardzo wysoko. Można się tylko domyślać ile wysiłku i starań wymagały przygotowania i realizacja programu zarejestrowanego na płycie. Dyrygentka uwypukliła naturalność i wdziek zespołów chóralnych, przez co stworzyła wielobarwną interpretację poszczególnych utworów nagranych na płycie DVD. Słuchając nagranych utworów muzyka nie nuży. Z zespołu emanuje jego świeżość, a wykonanie zachwyca bogatą kolorystyką i wyczuciem nastroju. Doktorantka przedstawiła się jako dojrzała dyrygentka, posiadająca wysokie kompetencje artystyczne w zakresie wykonawstwa muzyki chóralnej a cappella, jak również utworów wokarno-instrumentalnych. Biorąc pod uwagę prezentację dzieła artystycznego należy stwierdzić, że jest ona świadectwem profesjonalizmu i głęboko emocjonalnego podejścia do wykonywanych utworów, tak ze strony dyrygenta jak i zespołu. Jej wykonania stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej jaką jest *dyrygentura*.

Rozprawa teoretyczna zatytułowana „*Muzyczny obraz wybranych modlitw codziennych we współczesnej polskiej literaturze chóralnej w interpretacji chóru młodzieżowego*” ściśle łączy się z nagraniem i stanowi jego opis. Mgr Aneta Czech podjęła się opracowania interesującej publikacji dotyczącej rozważań na temat aspektów wykonawczych wybranych modlitw codziennych w opracowaniu na chór *a cappella* i z towarzyszeniem instrumentów przez współczesnych kompozytorów polskich XX i XXI w. oraz ich analizy pod kątem interpretacyjnym.

Istotnym elementem rozważań na temat problematyki wskazanych kompozycji jest również określenie podmiotu wykonawczego, jakim jest chór szkolny.

Praca składa się z czterech rozdziałów i zawiera 124 strony. Całość uzupełniona jest o wstęp, wnioski końcowe, bibliografię, aneksy, wykaz przykładów nutowych, rysunków i tabel oraz płytę CD z nagraniem koncertu w dniu 21.10.2018 w Białymstoku. Szkoda, że do pracy nie dołączono wszystkich partytur wykonywanych utworów.

We wstępie autorka przedstawia główny cel pracy oraz informacje dotyczące źródeł powstania tej pracy. Z informacji zawartych we wstępie dowiadujemy się, że inspiracją do tak zaprojektowanego koncertu była twórczość kompozytorska współczesnych polskich kompozytorów, będąca jednocześnie opracowaniem na chór żeński i mieszany wybranych modlitw codziennych oraz aspekt wykonawczy tych utworów przez chór amatorski (szkolny). Jak pisze autorka we wstępie „(...)Autorka rozprawy od kilku lat pracuje w szkole i jest świadoma z jakimi trudnościami natury psychologicznej, społecznej, ale i duchowej obecnie młodzież się boryka. Autorka ma także wrażenie, że wykonawstwo odpowiednio przemyślanego repertuaru może zaspokoić, choć w części, potrzeby wewnętrzne młodego pokolenia dotyczące głębokiego przeżywania treści religijnych. Stąd też w repertuarze koncertu znalazły się modlitwy codzienne. (...)”.

W rozdziale pierwszym pracy autorka sformułowała obszar i cel badawczy oraz pytania i hipotezy badawcze, przedstawiła także metody, techniki i narzędzia badawcze.

Rozdział drugi dotyczy znaczenia modlitwy w życiu człowieka. Obejmuje zagadnienia związane z definicją słowa „modlitwa” w ujęciu *Katechizmu Kościoła Katolickiego*.

Sformułowano w nim cały szereg informacji, dotyczących rodzajów poszczególnych modlitw, które są praktykowane w Kościele katolickim w zależności od intencji oraz ukazują ich historię. Autorka w dalszej kolejności omawia cechy szczerzej i gorliwiej modlitwy oraz opisuje zagadnienia dotyczące rozwoju duchowości młodych ludzi.

W rozdziale trzecim autorka scharakteryzowała teksty poszczególnych modlitw w ujęciu teologicznym i historycznym. Na uwagę zasługuje bardzo wnikliwa analiza muzyczna poszczególnych utworów, która umożliwiła autorce zrozumienie przyczyn zastosowania przez kompozytorów określonych elementów dzieła muzycznego podczas prezentacji tekstów modlitw codziennych. Ważnym zagadnieniem poruszonym w tym rozdziale jest analiza problemów wykonawczych z uwzględnieniem możliwości wokalnych członków chóru szkolnego. Szkoda, że nie we wszystkich utworach podano schemat budowy formalnej.

Ostatni czwarty rozdział autorka poświęciła problematyce dotyczącej specyfiki pracy z amatorskim chórem młodzieżowym. Przedstawiła metody i sposoby pracy nad emisją głosu, i interpretacją utworów. Omówiła również specyfikę pracy dyrygenta, nie tylko jako muzyka, ale również nauczyciela i wychowawcy. Opisała wpływ uczestnictwa w chorze na rozwój umiejętności indywidualnych chórzysty oraz scharakteryzowała specyfikę rozwoju dojrzewającej młodzieży. Wiele miejsca w tym rozdziale poświęciła także ważnemu zagadnieniu jakim jest dobór repertuaru dla chóru amatorskiego.

W zakończeniu autorka pracy formułuje wnioski, dotyczące głównych aspektów poruszanych w pracy. Ostatnią część pracy stanowią aneksy, w których zawarła m.in. kwestionariusz wywiadu z wnuczką kompozytora Tadeusza Szeligowskiego Panią Bogumiłą Szeligowską-Wójtecką, dołączono również kserokopię partytury *Ave Maria* Tadeusza Szeligowskiego. Szkoda, że w pracy występują błędy literowych na stronach: 3, 24, 42, 58, 67, 105.

Czytając pisemną rozprawę doktorską na temat „*Muzyczny obraz wybranych modlitw codziennych we współczesnej polskiej literaturze chóralnej w interpretacji chóru młodzieżowego*” oprócz wiedzy historycznej i teoretycznej utwierdziłem się w przekonaniu, że mgr Aneta Czech podzieliła się ogromnym doświadczeniem, jak i wieloma trafnymi przemyśleniami, tworząc tym samym kompendium wiedzy na podany temat. W swojej publikacji wymieniła 69 druków zwartych polskich autorów, 2 encyklopedie i słowniki, 5 czasopism, 4 strony internetowe oraz 1 pracę magisterską.

Najistotniejszą częścią przedłożonej pracy były rozdziały III i IV dotyczące problematyki interpretacyjnej wszystkich kompozycji wykonywanych podczas koncertu przewodowego oraz zagadnień z zakresu metodyki prowadzenia chóru.

Jak pisze autorka w zakończeniu „(...)*Więź emocjonalna stworzona między chórem a dyrygentem umożliwia pełne, wszechstronne przekazywanie wiedzy ogólnomuzycznej. Sprzyja autentycznej, emocjonalnej interpretacji utworów, wzbogaca sferę uczuć chórzystów o uczucia wyższe.*

Mgr Aneta Czech swoimi osiągnięciami jako artysty i organizatora potwierdza słusność wybranej drogi i udowadnia, że w oparciu o te dokonania pragnie dalej rozwijać swój talent i umiejętności. Ta wszechstronna, aktywna i twórcza działalność, bogaty i cieszący się powszechnym uznaniem dorobek sprawia, że stał się on dla niej najlepszą rekomendacją w ubieganiu się o nadanie stopnia doktora.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pani mgr Anety Czech jest świadectwem ogromnego zaangażowania w kształt kultury muzycznej oraz poważnym wkładem w dalszy jej rozwój. Stwierdzam, że Doktorantka w swej pracy zaprezentowała rzetelną wiedzę, zawodową kompetencję oraz wykazała także umiejętności do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Stwierdzam, że praca doktorska mgr Anety Czech stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – dyrygentury, a zatem spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku i wnioskuje o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

prof. dr hab. Marek Ročławski